

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Facultatea de Istorie

Cultură și societate în Bizanț

Titular curs – Conf. univ. dr. Bogdan-Petru Maleon

Lect. univ. dr. Liviu Pilat

Titular seminar – Conf. univ. dr. Bogdan-Petru Maleon

Lect. univ. dr. Liviu Pilat

Specializarea

Master – Patrimoniu și turism cultural

An de studiu I, semestru II

Nr. de ore de curs – 28, nr. de ore de seminar – 28

Obiectivele cursului: Cursul oferă o perspectivă de ansamblu asupra evoluției societății bizantine și a marilor mutații pe care aceasta le traversează. Totodată urmărește evidențierea manierei în care literatura, filosofia, istoriografia și arta au reflectat transformările produse la nivel social și în ceea ce privește evoluția raporturilor dintre puterea temporală și autoritatea spirituală.

Metode de predare: Prelegerea academică, conversația euristică, demonstrația, comparația.

Mod de evaluare: Activitatea din timpul semestrului (Participarea la cursuri și seminarii, intervenții, lucrări practice) 30%. Răspunsul final (Examinare orală) 60%.

Tematica cursului:

1. Introducere. Tematică. Bibliografie.
2. Repere de istorie a Imperiului Bizantin.
3. Spațiul bizantin: geografia și clima.
4. Itinerarii bizantine: drumuri militare, civile și sacre.
5. Caracteristicile culturii bizantine.
6. Interferențe culturale în spațiul egeo-mediteranean.

7. Imperiu și Sacerdoțiu.
8. Geneza monahismului oriental.
9. Geografia ecleziastică bizantină.
10. Orașul bizantin. Monumente religioase și civile.
11. Public și privat în Bizanț.
12. Societatea bizantină. Trăsături evolutive.
13. Coduri sociale, culturale și alimentare în lumea bizantină.
14. Concluzii.

Tematica seminarului: masteranzii vor trebui sa opteze pentru una dintre următoarele activități:

1. Prezentarea unui monument de arhitectură, sculptură, mozaic, pictură murală, miniaturistică sau a unui complex artistic (activități individuale).
2. Alcătuirea unor trasee de turism cultural și argumentarea importanței obiectivelor alese (activități individuale / lucru la nivelul unor echipe).
3. Realizarea de proiecte vizând punerea în valoare a unor monumente din perspectiva turismului cultural, care să includă și obținerea de resurse în vederea întreținerii/restaurării (lucru la nivelul unor echipe)

Bibliografie:

- Ahrweiler, Hélène, *Byzance et la mer. La marine de guerre. La politique et les institutions maritimes de Byzance aux VIIe – XVe siècles*, Paris, 1966.
- Idem, *Byzance: les pays et les territoires*, London, 1976.
- Idem, *Etudes sur les structures administratives et sociales de Byzance*, London, 1971
- Brătianu, Gheorghe, I., *Studii bizantine de istorie economică și socială*, Iași, 2003.
- Bréhier, Louis, *Civilizația bizantină*, București, 1994.
- Cavallo, Guglielmo (coord.), *Omul bizantin*, Iași, 2000.
- *Constantinople and its Hinterland*, edited by Gilbert Dagron and Cyril Mango, London, 1995.
- Dagron, G., *Empereur et prêtre. Etude sur le „césaropapisme” byzantin* Paris, 1996.

- Delvoye, Charles, *Arta bizantină*, vol. I-II, București, 1976.
- Diehl, Charles, *Figuri bizantine*, vol I-II, București 1969.
- Idem, *Manuel d'art byzantin*, vol. I-II, Paris, Librairie Auguste Picard, 1925.
- Ducellier, Alain, *Bizantinii. Istorie și cultură*, București, 1997.
- Idem, *Byzance et le monde orthodoxe*, Paris, Armand Colin, 1986.
- Grabar, André, *Iconoclasmul bizantin. Dosarul arheologic*, București, 1991.
- Idem, *L'empereur dans l'art byzantin. Recherches sur l'art officiel de l'Empire d'Orient*, Paris, 1936.
- Hussey, J. M., *The Orthodox Church in the Byzantine Empire*, Oxford, Clarendon Press, 1990.
- Iorga, Nicolae, *Ce este Bizanțul. Conferințe*, Vălenii de Munte, 1939.
- Idem, *Istoria vieții bizantine*, București, 1974.
- Idem, *Sinteza bizantină. Conferințe și articole despre civilizația bizantină*, București, 1972.
- Idem, *Bizanț după Bizanț*, București, 1992.
- Janin, R., *La géographie ecclésiastique de l'Empire Byzantin*, Paris, 1953.
- Kaplan, Michel, *Bizanț*, București, 2010.
- Lazarev, Viktor, *Istoria picturii bizantine*, vol I-III, București, 1980.
- Le Goff, Jacques (coord), *Omul medieval*, Iași, 1999.
- Lossky, Vladimir, *Introducere în teologia ortodoxă* București, 1993.
- Malamut, Elisabeth, *Les îles de L'Empire Byzantin (VIIIe-XIIe siècles)*, vol. I-II, Paris, 1988.
- Mango, Cyril, *The Art of the Byzantine Empire*, Toronto-Buffalo-London, 1972.
- Miquet, André, *Islamul și civilizația sa*, București, 1994.
- Obolensky, Dimitri, *Un commonwealth medieval: Bizanțul*, București, 2002.
- Ostrogorsky, Georges, *Histoire de l'Etat Byzantin*, Paris, 1969.
- Talbot Rice, Tamara, *Everyday Life in Byzantium*, New York, 1967.
- Treadgold, Warren, *O scurtă istorie a Bizanțului*, București, 2003.
- Idem, *O istorie a statului și societății bizantine*, Vol I-II, Iași, 2004.
- Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei în Biserica Ortodoxă*, București, 1994.

- Vasiliev, A. A., *Histoire de l'Empire byzantin*, vol. I-II Paris, 1932.
- Walter, Christopher, *Art and Ritual of the Byzantine Church*, London, 1982.